

особенности брендиrowание местности, так как за счет этого в некоторых странах ВВП может достигать до 50% от общего количества.

Литература

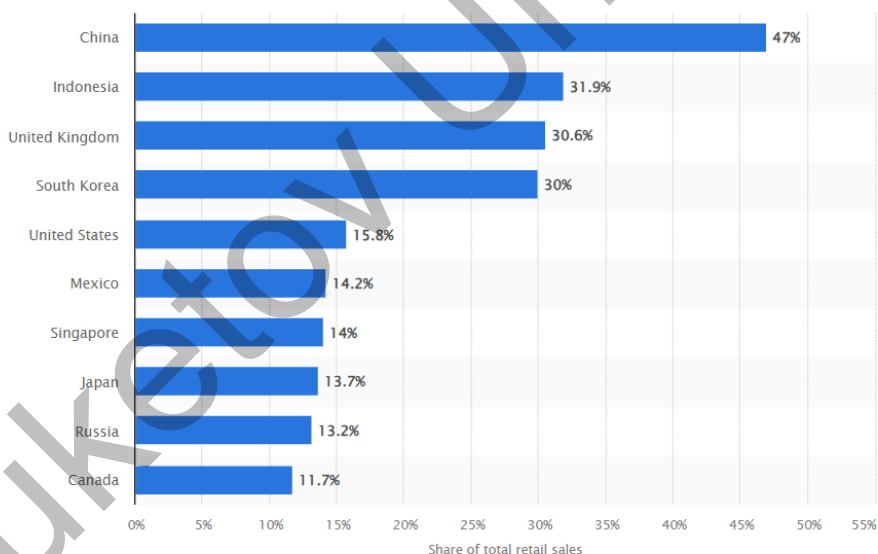
1. <https://kokoc.com/blog/что-такое-marketing/>
2. <https://fantazy.ru/biznes-tehnologii/gollandiya-mirovoj-lider-tsvetchnoj-industrii-1.html>
3. Осипова Е.А. Теория и практика социального брендинга. Ценностные аспекты создания брендов в социальной сфере: Учебное пособие. – М.: ИПКГосслужбы, 2009. – 156 с.

Қарамырзаева Ф.М., 1 курс (Бөкетов Қарағанды университеті)
Ғылыми жетекшісі - PhD., қауымдастырылған профессор Төлеуұлы А.

ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫН ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ НАРЫҚТАР ЖҮЙЕСІНДЕ ҚАРАСТЫРУ

Әлемдік нарық ауқымында көтерме сатып алушыларға ғана емес, сонымен қатар жеке сатып алушыларға да жеткізуді жүзеге асыратын ірі интернет-сауда ойыншылары жұмыс істейді. Өңірлерде тауарларды жеке, шағын және орта тапсырыстар арқылы жеткізетін орташа жеткізушілер, сондай-ақ тұтынушылармен тікелей жұмыс істейтін өндірушілер жұмыс істейді. Ел ішінде жеткізуді отандық өндірушілер, көтерме және көтерме-бөлшек жеткізушілер, сондай-ақ қазақстандық және шетелдік интернет-дүкендер жүзеге асырады.

ЮНКТАД электрондық коммерция индексінің көрсеткіші бойынша елдердің рейтингін жүргізеді, оған сәйкес 2023 жылы Топ-10-ға кірген ең дамыған елдер көрсетілген. [1]

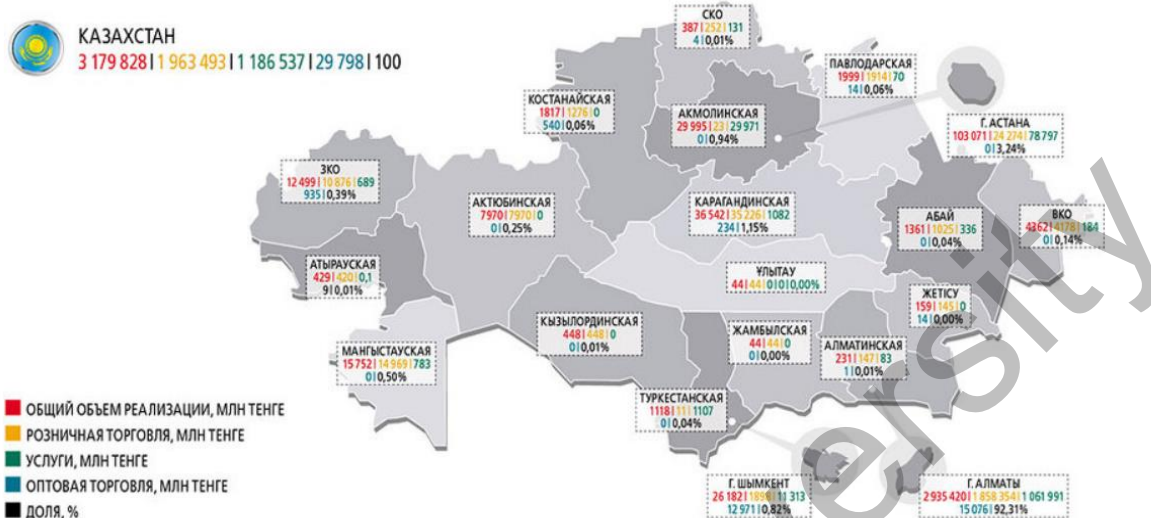

2023 жылғы В2С ЮНКТАД электронды коммерция индексі бойынша 10 жетекші ел

Қазақстан 2023 жылғы В2С ЮНКТАД электрондық коммерция индексі бойынша рейтингте өңірлік ондыққа кіреді және жалпы әлемдік рейтингте 60-орында тұр. Қазақстанда электрондық сауда ақпараттандыру мен цифрландырудың дамуына сәйкес дамуда. Электрондық сауданың рейтингін рейтингтік агенттік Ranking.kz, сондай-ақ Ұлттық экономика министрлігі, Ұлттық статистика бюросы және Қазақстанның басқа да ведомстволары жүзеге асырады. Алайда, көтерме интернет-саудаға қарағанда бөлшек сауданың өсуі байқалады. [2]

Қазақстандық интернет-дүкендердің үлесі 2023 жылға сәйкесінше 43.5 ал шетелдік 66,4. Бөлшек сауданың жалпы көлеміндегі электрондық саудаға үлесі 2023 жылдың бірінші жарты жылдығында 2022 жылмен салыстырғанда үш есеге жуық өсті, бұл әлемдегі геополитикалық

жағдайға байланысты деп санайды сарапшылар. Электрондық сауданы дамытуды ынталандыру үшін Қазақстанда интернет-дүкендерге 3 жылға салықтық жеңілдіктер берілді, соның салдарынан 2023 жылғы жағдай бойынша 601 интернет-дүкен тіркелді. Қазақстанда электрондық көтерме-бөлшек сауда және қызметтерді сату көлемі өңірлер бойынша ерекшеленеді. (2 сурет) Электрондық коммерцияның ең үлкен көлемі Алматыда (29354201 млн. теңге), ал ең аз көлемі Солтүстік Қазақстан облысында (387 млн. теңге) байқалады. [3]

2023 жылы ҚР өңірлерінде интернет арқылы өткізу көлемі, млн теңге

Қазақстандағы электрондық коммерцияның ең ірі компаниялардың көпшілігінің (30-дан 18-і) Алматыда бас кеңсесі бар, бұл дамыған инфрақұрылыммен және мегаполистегі ауыл санымен түсіндіріледі. Электрондық коммерция құрамындағы қызметтердің негізгі түрлері қызметтердің басым бөлігі (55,8%) авиакомпанияға және теміржол көлігіне билеттерді сатуға тиесілі. [4] Электрондық сауданың ең үлкен дамуы Алматы елінің ең ірі мегаполисінде байқалады, ол үшін дамыған инфрақұрылымы, географиялық жағдайы және табиғи-климаттық жағдайлары бар. Елдегі шетелдік интернет-дүкендер ірі халықаралық интернет-аландардың франшизасы түрінде ұсынылған, бұл Қазақстан аумағы бойынша және одан тысқары жерлерде өз бетінше жеткізуді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Ақшалай қаражат пен тауарлардың негізгі бөлігі Алматы қаласында шоғырланғандықтан, Қазақстанның мемлекеттік тектері мен облыстарының дамуында теңгерімсіздік орын алады және бұл әлеуметтік теңсіздік пен шиеленіске әкеледі. Елдің шалғай өңірлерінде электрондық коммерцияның дамуына цифрлық технологиялардың дамуы және ауылдық елді мекендерде интернеттің болмауы кедергі келтіреді. 2022 жылғы қаңтардағы Қазақстандағы және әсіресе Алматы қаласындағы оқиғалар тауарларды сақтау шарттары, сондай-ақ оларды жеткізу және жеткізу тиісті деңгейде еместігін көрсетті.

Қорытындылай келе, зерттеудің мақсаты әлемде және Қазақстанда электрондық коммерция нарығын дамыту мен кеңейтудің негізгі бағыттарын айқындау болды. Зерттеу статистикалық, салыстырмалы және факторлық талдауды, сондай-ақ рейтинг пен жалпылауды жүргізді. Зерттеу барысында электрондық коммерция технологиясы мен практикасы және оны Қазақстанда кеңейту бойынша ғылыми-практикалық зерттеулер талданды. Жүргізілген зерттеу деректері Қазақстанда электрондық коммерцияны ұйымдастыру және форс-мажорлық жағдайларда тауарлар мен қызметтерге қажеттіліктерді талдау үшін пайдаланылуы мүмкін.

Әдебиеттер

1. Sabanoglu, Tugba. Statista. URL: <https://unctadstat.unctad.org/EN/Infographics.html>. 2024
2. Ranking.kz. URL: <http://www.ranking.kz/ru/a/infopovody>. 2023

3. Forbes Kazakhstan. 45 крупнейших торговых интернет-площадок.
URL:https://forbes.kz/leader/45_krupneyshih_torgoviyh_internet-ploschadok_-2023_1694398734/.2024

4. Forbes Kazakhstan. 45 крупнейших торговых интернет-площадок.
URL:https://forbes.kz/leader/45_krupneyshih_torgoviyh_internet-ploschadok_-2023_1694398734/.2024

Кулдеева А.Т., 2 курс магистранты (Қарағанды Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., қауымдастырылған профессор Арынова Ж.З.

«ҚАЗПОШТА» АҚ-НЫҢ ЛОГИСТИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ШЕШІМДЕР

Ұлттық дамудың әр кезеңінде экономикалық өсуді қамтамасыз ету үшін инновациялардың, яғни ғылым мен техниканың ұштасуы, бір-бірімен бірлесе әрекет етуі еліміздің нарықтық экономикалық жағдайда логистикалық жүйемізді дамытудың бірден бір жолы. Логистикалық жүйе кез келген елдің негізгі тауар тасымалдаушы құралдарының бірі болып табылады.

Логистикалық жүйені дамытуда инновациялық шешімдерді пайдалану тауар айналымының қорын бірнеше есе арттыра отырып, ел экономикасын қосар үлесі үлкен. Жалпы алғанда, логистикалық қызметтегі инновациялық шешімдерді пайдаланушы елімізге белгілі кәсіпорындардың бірі ретінде «Қазпошта» АҚ қарастыруға болады.

«Қазпошта» АҚ 1999 жылы құрылып, осы уақытқа дейін жыл сайын орта есеппен 130 миллионнан астам сәлемдемелерді тасымалдауда және де бұл көрсеткіш инновациялық шешімдерді енгізу арқылы жыл сайын өсуде [1]. Қазіргі уақытта акционерлік қоғам ҚР Заңына сәйкес пошта, қаржы және агенттік қызметтерді көрсетеді. Қазіргі таңда ұйымда 3 үлкен логистикалық орталық, 2700-ден астам бөлімшелер, 150-ге жуық поштамат, 220-ға жуық сәлемдемелер супермаркеті мен post.kz корпоративтік порталы бар[2].

Жалпы алғанда «Қазпошта» АҚ-мен 2023 жылы келесідей инновациялық шешімдер жүзеге асырылды (Сурет 1):

100 ге жуық ауылдық бөлімшелердегі мемлекеттік қызметтерге қол жеткізу мақсатында инфрақұрылымы жаңартылып, 400 мыңнан астам халық «5 минутта Қызмет» қағидаты бойынша пошталық және де тағыда басқа қызметтерге қол жеткізді

Post.kz, QazPost Geo, QazpostKeruen, Qazpost Market платформалары арқылы пошта қызметтерінің инновацияландыру

"GoPost" мобильді қосымшасын цифрлық құжаттар сервисімен интеграциялау бойынша жұмыс жүргізілді, бұл тіркелетін пошта жөнелтілімдерін жіберу және алу кезінде цифрлық құжаттарды пайдалануға мүмкіндік береді.

Инновациялық фулфилмент-орталықтарды енгізу

Сурет 1. «Қазпошта» АҚ-ның логистикалық қызметіндегі инновациялық шешімдер